

USO- luottamushenkilösparraus

22.11.2023 klo 17 - 19

Suositus hyvästä hallitustyöskentelystä

– suunta ja sisältö

Kuntaliiton
VERKKOJULKAISU

Markus Pauni (toim.)

Hyvä hallitustyöskentely

Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2013

Aloituskysymykset

menti.com

1761 1566

**(suora linkki teams
chatissa ja kokouskutsussa)**

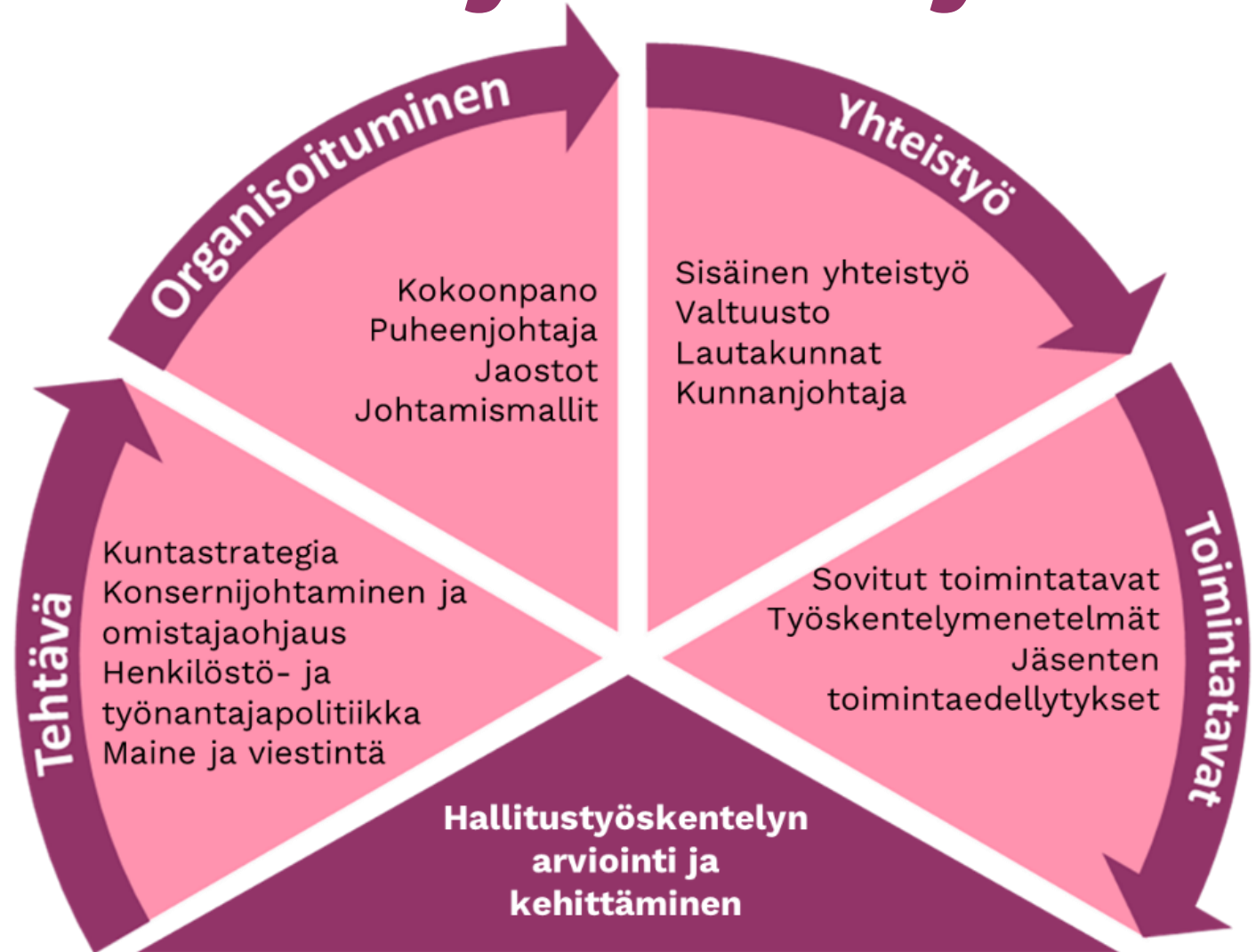
Hyvä kunnanhallituksen työskentely

Anni Antila, Santeri Lajunen, Markku Pyykkölä & Jenni Airaksinen

LUONNOS 13.11.2023

Hyvä kunnanhallituksen työskentely

- Suositus jakautuu 4 teemaan ja 15 osa-alueeseen.
- Jokainen osa-alue/teema pitää sisällään aihealueen esittelyä, suosituksia, pohdittavaksi esitettyjä kysymyksiä sekä lukusuosituksia.
- Suositukset on esitetty kunnanhallituksille harkittavaksi. Niiden tarpeellisuutta on hyvä peilata kunnan omaan tilanteeseen.
- Päivitetyt suositukset yhteydessä julkaistaan päivitetty hallitustyöskentelyn itsearviointilomake

Lähtökohdat

1. Hallitustyöskentelyssä korostuu entistä vahvemmin asiakokonaisuuksien **laajuus ja monimutkaisuus** sekä **hallitusjäsenten kasvavat ajankäytön vaateet**.
2. Kuntajohtamisen keskeisimpiä ongelmakohtia on **ennakoitavuuden puute**. Hallituksilta edellytetään strategista otetta ja kokonaisnäkemystä siitä, mihin kunta on menossa.
3. Kunnanhallitukset toimivat yhä **verkostomaisemmassa ja pirstaleisemmassa toimintaympäristössä**
4. Kuntien **moniarvoisessa johtamisympäristössä luottamuksella** on keskeinen rooli ja se luo edellytyksiä avoimuudelle, työskentelyn sujuvuudelle ja ennakoitavuudelle.

Hyvä johtaminen on kunnan strateginen menestystekijä ja onnistunut hallitustyöskentely sen olennaisimpia osia.

Hyvän johtamisen edellytys on jatkuva ja systemaattinen oman työskentelyn arviointi ja tähän pohjautuva kehittäminen.

1. Kunnanhallituksen tehtävä

Kuntalaki 39 § Kunnanhallituksen tehtävät

- Kunnanhallituksen tulee:
- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Suosituksen osiot:

- Kuntastrategia ja strateginen työskentely
- Konsernijohtaminen ja omistajaohjaus
- Henkilöstö- ja työnantajapolitiikka
- Ulkosuhteet, kuntamaine ja viestintä

1. Kunnanhallituksen tehtävä

Suositus 1

Kunnanhallitus varautuu omalta osaltaan käymään keskustelua strategian toimeenpanon ja seurannan toteutuksesta sekä strategian päivittämisen tarpeesta valtuustokaudella.

Suositus 2 *

Kunnanhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta sekä teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa.

Suositus 3 *

Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten nimittämismenettely ja -periaatteet sekä osaamiskriteerit kuvataan huomioiden yhtiön toimialan edellyttämä liiketoiminnan ja talouden asiantuntemus.

Suositus 4

Kunnanhallitus sopii ennakoon kunnan toimintatapaohjeista tilanteissa, joissa kaupungin työntekijä on kohdannut epäasiallista kohtelua.

Suositus 5

Kunnassa on viestinnän ohjeistus ja suunnitelma, joissa huomioidaan myös luottamushenkilöiden rooli viestijöinä.

Pohdittavaksi:

- Onko kunnanhallitus delegoinut riittävästi tehtäviä vai kuluuko kunnanhallituksen aika kokouksissa strategisten asioiden sijaan rutiininomaisten asioiden käsittelyyn?
- Miten ja milloin strategian toimeenpanosta ja toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle?
- Tulisiko kunnanhallituksen ja keskeisten yhteisöjen kesken järjestää omistajaohjauskeskusteluja? Miten?
- Tulisiko kunnanhallituksen mediasuhteisiin panostaa nykyistä enemmän ja jos kyllä, niin miten?

2. Kunnanhallituksen organisoituminen

Suositus 6

Kunnanhallituksen jäsenten valitsemisessa huomioidaan, että hallitusjäsenten on kyettävä rakentamaan yhteistyötä, tuomaan lisäarvoa kunnan kehittämiseen, täydentämään osaamisella toisiaan sekä käyttämään riittävästi aikaa hallitustyöskentelyyn.

Suositus 7

Puheenjohtajan keskeinen rooli ja tehtävä hallitustyöskentelyn johtajana otetaan huomioon puheenjohtajaa valittaessa.

Suositus 8

Keskeisten luottamushenkilötehtävien tehtäväkokonaisuudet sekä tehtävän kuormittavuus suhteessa sen resurssointiin käydään läpi valtuustokauden alussa.

Suositus 9

Jaostoihin valitaan lähtökohtaisesti kunnanhallituksen jäseniä ja varajäseniä mahdollisia asiantuntijajäseniä lukuun ottamatta.

Suosituksen osiot:

- Kunnanhallituksen kokoonpano
- Kunnanhallituksen puheenjohtaja
- Johtamisjärjestelmät
- Kunnanhallituksen jaostot

Pohdittavaksi:

- Minkä kokoinen kunnanhallitus on kunnan toimintaympäristön ja -kulttuurin kannalta paras ratkaisu kunnalle?
- Tulisiko kunnanhallituksen sekä muidenkin toimielinten puheenjohtajien valitsemisen pelisäännöistä sopia valtuustoryhmien kesken jo ennen kuntavaaleja?

3. Kunnanhallituksen yhteistyö

Suositus 10

Kunnanhallitus kiinnittää huomiota keskinäiseen ryhmäytymiseen työskentelynsä alussa.

Suositus 11

Kunnanhallitus pitää huolta siitä, että kunnanhallituksen sisäiselle yhteydenpidolle on riittävät rakenteet.

Suositus 12

Kunnanhallitus pitää osaltaan huolta kunnan vuorovaikutuksen rakenteiden olemassaolosta ja toimivuudesta sekä päätöksentekoprosessien sujuvuudesta.

Suositus 13

Kunta suunnittelee ja käy yhteisesti läpi talousarvioprosessin vaiheet ja aikataulutuksen etukäteen.

Suositus 14

Kunnanhallituksella on edustajat kunnan muissa toimielimissä.

Suositus 15

Kunnanhallituksen puheenjohtaja vastaa johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii muiden kunnanhallituksen jäsenten sekä valtuuston puheenjohtajiston kytkemisestä valmistelu-prosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Suosituksen osiot:

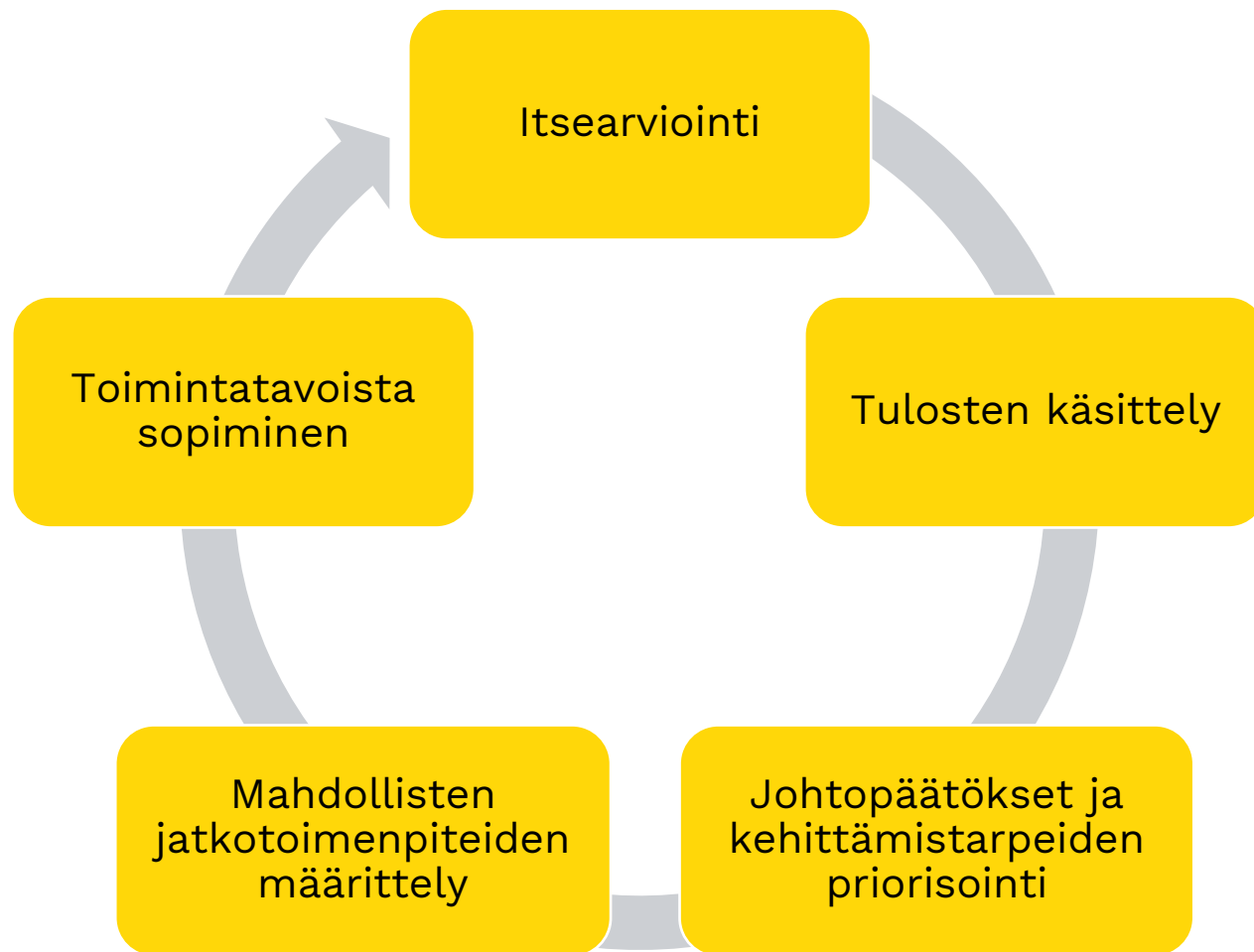
- Kunnanhallituksen sisäinen yhteistyö
- Kunnanhallitus ja valtuusto sekä yleinen poliittinen yhteistyö
- Kunnanhallitus ja lautakunnat
- Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja

Pohdittavaksi:

- Onko kunnanhallituksen pöydän ympärillä olevilla selkeät ja samalla tavalla ymmärretyt roolit ja tehtävät?
- Toimivatko kunnanhallituksen ja valtuuston sekä kunnanhallituksen ja valtuustoryhmien välinen tiedonkulku ja vuorovaikutus ja voitaisiinko niitä kehittää?

4. Kunnanhallituksen toimintatavat

15: Hallitustyöskentelyn arviointi ja kehittäminen prosessina

Suosituksen osiot:

- Hallitustyöskentelyn toimintatavoista sopiminen
- Kunnanhallituksen työskentelymenetelmät
- Kunnanhallituksen jäsenten toimintaedellytykset
- Hallitustyöskentelyn arviointi

4. Kunnanhallituksen toimintatavat

Esimerkkejä toimintatavoista ja työkaluista

- Lähetekeskustelut kunnanhallituksen kokouksen yhteydessä
- Etä-/hybridikokoukset
- Kokousten jalkauttaminen
- Ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntäminen
- Kunnanhallituksen ja muiden toimielinten yhteiset tilaisuudet
- Infotilaisuudet valmistelussa olevista asioista
- Iltakoulut ja seminaarit
- Kunnanhallituksen ja sen jäsenten koulutus
- Opintomatkat ja vertaisoppiminen
- Käsiteltävien asioiden läpikäynti puheenjohtajan/puheenjohtajien ja esittelijän kanssa (esim. listapalaverit)
- Kokousten jaksottaminen suunnittelu- ja päätöskokouksiin
- Digitaaliset viestintä- ja tietopalustat
- Hallituksen yhteisten toimintatapojen kirjaaminen
- Hallituksen työohjelma ja -suunnitelma
- Hallituksen vuosikello

4. Kunnanhallituksen toimintatavat

Suositus 16

Kunnanhallituksen toimintatavat on sovittu ja niiden toteutumista arvioidaan. Toimintatapojen laadintaan osallistuu koko hallitus.

Suositus 17

Toimintatapoja määritellessä kunnanhallitus arvioi ja ottaa tarvittavilta osin kantaa kunnanhallituksen työskentelytapoihin.

Suositus 18

Valtuustokauden alkaessa kiinnitetään huomiota hallituksen jäsenten valintaan sekä panostetaan hallitusjäsenten osaamisen kehittämiseen läpi hallituksen toimintakauden.

Suositus 19

Kunnat varaavat riittävät resurssit luottamushenkilöiden koulutuksen toteuttamiseksi sekä kannustavat luottamushenkilöitä osallistumaan koulutukseen.

Suositus 20

Kunnanhallitus arvioi työskentelyään systemaattisesti, vähintään kerran valtuustokaudessa joko toimikauden alkuvaiheilla tai puolivälissä.

Suositus 21

Kunnanhallitus käsittelee yhdessä itsearvioinnin tulokset sekä sopii osana itsearviointia jatko-toimenpiteistä ja tarkennettavista toimintatavoista.

Itsearvioinnin kysymykset

1. Miten arvioit yleisesti kunnanhallituksen työn onnistumista seuraavissa asioissa?
2. Millaiseksi arvioit yhteistyön toimivuuden kunnanhallituksen ja muiden osapuolten välillä?
3. Miten arvioit oman työskentelysi onnistumista seuraavissa asioissa?
4. Mitä mieltä olet seuraavista hallituksen sisäiseen toimintakulttuuriin ja luottamushenkilötyöhön liittyvistä väittämistä?
5. Mitä mieltä olet seuraavista viranhaltijatyöskentelyyn ja valmisteluun liittyvistä väittämistä?
6. Mihin puheenjohtajan tulisi kiinnittää erityisesti huomioita toiminnassaan?
7. Mitä seuraavista toimintamuodoista kunnanhallituksen tulisi työskentelyssään hyödyntää?

1. Missä katsot hallituksen onnistuneen hyvin? Missä se on taas mielestäsi epäonnistunut?
2. Mihin asioihin hallituksen tulisi mielestäsi erityisesti paneutua työskentelyssään jatkossa?

Lisäkysymykset

1. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä strategiaan ja sen toimeenpanoon liittyvistä väittämistä?
2. Mitä mieltä olet seuraavista omistajapolitiikkaan ja omistajaohjaukseen liittyvistä väittämistä?
3. Mitä mieltä olet seuraavista työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaan liittyvistä väittämistä?

Pohdittavaksi:

- Olisiko kunnan syytä määritellä yhteiset toimintatavat? Onko kunnanhallituksen työskentelyssä epäselviä toimintatapoja, joista tulisi keskustella?
- Millaiset yhteiset toimintatavat kokouksissa ja niiden ulkopuolella tukisivat kunnanhallituksen työskentelyä?
- Miten hallitustyöskentelyä ja siihen liittyvää ajankäyttöä voitaisiin kehittää?
- Millainen on hallitustyöskentelyn itsearvioinnin tarkoituksenmukainen laajuus ja sisältö? Kuinka usein arvioimme toimintaamme ja osallistuvatko myös viranhaltijat hallitustyöskentelyn arviointiin?

Suosituksen sisältö

menti.com
1761 1566
(suora linkki teams
chatissa ja kokouskutsussa)

USO7: Aikataulu

Tapahtuma	Ajankohta	Kutsutut
Rafon USO-miitti Live, Rahoitus- ja johtamisfoorumi	Torstai 8.2.2024 klo 10:15–11:15	Verkostokunnista RAFO:on osallistuvat
Luottamushenkilösparraus Teams	Kevät 2024	Verkostokuntien luottamushenkilöt
Teemaseminaari 3 Live+etä	Keskiviikko 20.3.	Verkostokuntien luottamushenkilöt ja viranhaltijat
Työseminaari 3 Live+etä	Keskiviikko 24.4.	Verkostokuntien viranhaltijat
Työseminaari 4 Live+etä	Tiistai 17.9. (Kuntamarkkinoita edeltävä päivä)	Verkostokuntien viranhaltijat
Teemaseminaari 4	Keskiviikko 20.11.	Verkostokuntien luottamushenkilöt ja viranhaltijat

Mitä toiveita sinulla on USO-verkoston vuoden 2024 tilaisuuksiin?

menti.com
1761 1566

**(suora linkki teams
chatissa ja kokouskutsussa)**

